

deklisko gospodinjsko šolo. V vseh teh šolah so poučevale izprašane in od šolskih oblastev potrjene učiteljice-redovnice pod vodstvom prednice g. matere Antonije. Veronauk sta poučevala Mons. M. Potočnik in katehet g. R. Merčun. Vnanja šola je štela v 8 razredih koncem šolskega leta 563 učenik; med njimi jih govori samo slovensko 447, slovensko in nemško 86, samo nemško 24 itd. Vere so bile vse rimsko-katoliške. V Ljubljani jih je stanovalo 470, zunaj Ljubljane pa 93. Za višji razred je bilo sposobnih z odliko 116, s I. redom 310, nesposobnih pa 125, neizprašanih 12. Otroški vrtec je imel koncem

šolskega leta 55 dekle. Notranja šola ima tudi 8 razredov, katero obiskujejo deloma tudi vnanje učenke. Vseh učenk je bilo 258, po narodnosti 61 samo slovensko, 22 samo nemško govorečih, 147 pa slovensko in nemško, 10 nemško, slovensko in laško, 15 nemško in laško govorečih itd. V samostanu jih je stanovalo 108, zunaj samostana v Ljubljani 133 in zunaj Ljubljane 17. Vere so bile vse rimsko-katoliške. Višjo deklisko gospodinjsko šolo, ki se je ustanovila l. 1889, je obiskovalo v preteklem šolskem letu 16 učenk v I. letniku in 1 v II. letniku; izostali sta dve, druge pa so napredovale dobro.

Naši dopisi.

Iz Trsta. Konec šolskega leta na slovenski šoli pri sv. Jakobu se je vršil 14. mal. srpana pod predsedništvom preč. g. Ant. Žlogarja, tajnika vodstva v Ljubljani. Navzočni so bili tudi g. prof. M. Mandič, načelnik moške podružnice, urednik lista «Edinost» in mnogo roditeljev in družega občinstva. Sledili smo izpraševanje od prvega do četrtega razreda, kakor tudi v otroškem vrtu ter se prepričali, da naši otroci lepo napredujejo. Gospod Žlogar je v vsakem razredu opominjal otroke in roditelje, prve da naj se marljivo učé, ubogajo svoje učitelje in se spominjajo družbe sv. Cirila in Metoda, ki skrbi za nje. Najpridnejšim so se delila darila: molitveniki in druge poudne, lepo vezane knjige.

V četrtem razredu se je zahvalil Ivan Lipolt v imeni vseh učencev in součenk svojim ljubljenskim učiteljem, slavnemu vodstvu v Ljubljani in sl. načelnikštvoma moške in ženske podružnice v Trstu in vsem prijateljem našega zavoda. Po izpitu smo si ogledali ženska ročna dela, katera so bila razstavljena v prvem razredu. Razpoloženo je bilo nad 100 komadov raznega dela.

Moramo priznati, da se je letos prav skazala naša učiteljica gđe. Delkin, ki jedina vodi ročna dela. Hvaljezne so ji vse matere in mi.

Otrok je obiskovalo I. razred 54 dečkov, 30 deklic; II. 55 dečkov, 31 deklic; III. 38 dečkov, 24 deklic; IV. 28 dečkov, 14 deklic.

Med letom je izostalo skupno 43 otrok. Napredovalo jih je 163, zaostalo 77.

Z Dobrove pri Ljubljani. Tu in tam je čitati, da je ta ali ona šola premajhna z ozirom na število za šolo godnih otrok. Prišlo je že sedaj do tega, da se piše po listih o šolskih poslopjih. Tako je tudi pri nas. Na Dobrovi je bila do 1885. l. jednorazrednica. Bilo je poslopje, v katerem je bila v prvem nadstropji šolska soba in učiteljevo stanovanje, v priležji pa je bilo cerkvenikovo stanovanje, obstoječe iz dveh majhnih sob. Ko se je pa šola morala

razširiti radi preobilnega števila otrok, zidali smo novo «mežnarijo», iz cerkvenikovega stanovanja pa so napravili drugo šolsko sobo s tem, da so podrli steno med obema sobama. Tako je bil potreben prostor za dvorazrednico dobljen, a pomislilo se pa ni, ali ta zadostuje res postavnim zahtevam in pa številu za šolo godnih otrok ali ne. Ako pa sedaj primerjamo to, kar je, s tem, kar bi moralo biti, vidi se velik razloček. Ukaz ministerstva za uk in bogočastje z dne 19. mal. srpana 1875 št. 2868 zahteva v § 8.: «Šolska izba naj se ravna po številu učencev, a postavno jih ne sme biti nad 80. Vsakemu učencu je potreben prostor 0,6 m². Šolske izbe morajo biti visoke najmanj 3,5 m. Prostora po zraku pride na učenca 3,8 m³.» Kako pa je z našo šolo? Vseh za šolo dosti starih otrok, t. j. od 6. do 12. leta je v tej šolski občini 330. Ker je šola dvorazredna in pouk poludneven, poučuje se mladina v 4 skupinah; torej pride povprečno na jeden oddelek 82,5 otrok. Ker jih je pa navadno v nižjih oddelkih vedno več, kakor v višjih, se jih sme računati na I. oddelek v I. razredu 110, na II. oddelek 90, na I. oddelek v II. razredu 70 in na II. oddelek 60 otrok. V spodnjih oddelkih je torej nadpostavno število otrok, kateri se ne morejo udeležiti pouka. Pa pogledjmo dalje! Ali zadostujejo šolske sobe postavnim terjatvam? Tudi to ne! Mesto da bi bile sobe po 3,5 m visoke, so le po 3,04 m. Dalje, ker radi pretesnega prostora ne morejo vsi za šolo dosti stari otroci obiskovati šole, jih je v I. oddelku I. razreda 80, v II. oddelku 64, v I. oddelku II. razreda 47 in v II. oddelku 64. Torej pride na vsacega učenca v I. oddelku I. razreda 0,37 m² prostora in 2,245 m³ zraka; v II. oddelku 0,47 m² prostora in 2,806 m³ zraka; v I. oddelku II. razreda 0,64 m² prostora in 3,821 m³ zraka in v II. oddelku 0,47 m² prostora in 2,821 m³ zraka. Na ta način bi smelo v teh sobah biti le po 47 učencev v vsakem oddelku. Kam pa potem z vsemi drugimi?

Kako bi se pa dalo tem nedostatkom v okom priti? Nikakor ne drugače, kakor šolo razširiti v tri-

ali celo štirirazrednico. Ker pa ni nikakor upanja, da bi se to kmalu zgodilo, bi se pa dalo na drug način vsaj deloma od pomoči. V tej šolski občini je vas Brezje, ki šteje 55 hišnih števil in je dobro 1½ uro od Dobrove oddaljena. V tej vasi je letos 53 otrok, ki so za šolo dosti stari. Prav primerno bi bilo, ko bi se tukaj osnovala samostojna jednorazrednica ali pa vsaj izgrejna šola. Na ta način bi bilo v dobrovski šoli manj otrok in pa otroci iz Brezja, ki hodijo sedaj le po 2 krat na teden v šolo, imeli bi bolj reden pouk.

Pa ne samo tukaj je tako, temveč še po mnogih drugih krajih. Če pregledujemo paznim očesom »Popotnikov Koledar« vidimo, da je po Kranjskem še prav mnogo šol, katere bode treba kmalu razširiti, ako se hoče pri pouku res kaj doseči. —E.

Iz Ljubljane. (Konferencija.) V četrtek dne 30. rožnika je imelo učiteljstvo slovenskih in utrkivističnih šol ljubljanskih svojo okrajno konferencijo v mestni dvorani. Točno ob 8. uri otvoril gospod nadzornik prof. Levce konferencijo, preprijazno pozdravljajoč zbrano učiteljsvo ter imenuje svojim namestnikom c. kr. šolskega svetnika gospoda Blaža Hrovatha. Zapisnikarjema se izvolita gđc. Ivana Praprotnik in gospod Janko Likar. Predsednik nato konstatira, da ima pri današnji konferenciji 46 učnih oseb volilno in glasovalno pravico, od katerih je bilo 44 navzočih. Brez volilne pravice je bilo navzočih 5 oseb.

Kakor že običajno, prebral je tudi tu g. nadzornik važnejše razpise šolskih oblastev, kateri so zagledali v teku tega šolskega leta dan. Najvažnejši med njimi je pač razpis visokega deželnega šolskega sveta z dne 19. vel. srpana 1891 št. 12/pr., kateri naznanja, da je visoko ministerstvo za uk in bogočastje imenovalo za mesto Ljubljano dva nadzornika, in sicer so se oddelile slovenske in slovensko-nemške šole g. prof. Levcu, nemške šole pa g. prof. Wallnerju. Razven teh so se odločile prvemu še

šole v radovljiškem okraju v nadzorovanje, razven nemške šole v Fužinah, katera pripada nadzorniku prof. Wallnerju. Na podlagi te odredbe je sklenil c. kr. mestni šolski svet, da ima učiteljstvo ljubljansko zborovati v dveh posebnih konferencijah in sicer učiteljstvo slovenskih in slovensko-nemških šol posebej, učiteljstvo nemških šol pa posebej. Prvikrat je bilo torej letos učiteljstvo ločeno v dve konferenciji, kar pa lepe razumnosti in kolegijskega postopanja vseh na javnih šolah delujočih učnih močij ni popolnoma nič omajalo. Knjižnica ostane nerazdeljena in učiteljstvo nemških šol ima v odboru jednega zastopnika.

Lep razvitek šolstva ljubljanskega kaže nadaljno poročilo g. nadzornika. Dasiravno so se od njegovega nadzorovanja odcepile nemške šole, vendar mu je nadzorovati v Ljubljani trinajst zavodov s petinšestdesetimi razredi in devetinsedemdesetimi učnimi močmi. Kdor ve, koliko jih je bilo pred 15. leti, pritrdil mi bode, da so šolska oblastva mnogo, mnogo storila v povzdigo ljudske omike. Učnih mest, kakor tudi razredov, je vedno več.

V tekočem letu so se oddale nove službe na mestnih šolah gg. Dimniku in Likarju in gospodičinam Borovski, Praprotnik in Zeme. Zadnja gospodičina je dobila peto mesto na mestni nemški dekliški šoli, prideljena pa je osemrazredni dekliški šoli pri sv. Jakobu.

Za ljubljansko učiteljstvo jako laskav je odlok vis. c. kr. dež. šol. sveta z dne 13. prosinca 1892. št. 2661, v katerem se izreka mestnemu učiteljstvu pohvala na njegovem trudapolnem, popolnoma povoljnem in deloma celo izvrstnem delovanju, posebej pa še učiteljskemu zboru in vodji l. mestne petrazredne deške ljudske šole gospodu Andreju Žumru, da sta ob zadnji deželni učiteljski konferenciji napravila lepo razstavo učil. (Konec prib.)

Društveni vestnik.

Pedagogičsko društvo. Vabilo. (Konec.) Propad našega društva bi bil v nečast učiteljstvu, vspevanje njegovo pa mu bodi v največji in najlepši stanovski ponos.

Tu nam ni treba kazati šele na druge stanove, kateri z največjo požrtvovalnostjo goje svoje strokovno znanje. Ozrmo se jedino le na slična pedagoška društva hrvatska, češka, poljska, nemška itd., in dvomimo, da bi našli pri njih mnogo učiteljev — učiteljic — nedruštvenikov. Zato pa ta društva tudi lepo vspevajo in širijo ugled učiteljskega stanu! Res, da se naše društvo ne more povsem meriti z enakimi inimi društvi; a temu se takoj odpomore, kadar

bi pristopili vsi učitelji in vse učiteljice k društvu in deloma tudi sodelovali pri njem, kajti mnogo tvarine je pri nas še neobdelane, mnogo dela in truda nas še čaka; posebno nam še nedostajajo specijalne metode in pedagogičskih klasikov.

Odbor se ne straši truda in dela, ako najde le duševnih sodelavcev in gmočnih podpornikov.

Zdramite se torej, častiti tovariši in tovarišice — brez izjeme! Žrtvujte malo letnino sebi v duševno korist, stanu pa v čast in ponos!

Ako bi se slovensko učiteljstvo ne odzvalo v obilnem številu temu uljudnemu vabilu, bode najbrž odbor primoran opustiti nadaljno izdavanje »Letnika«